

Posudek oponenta na diplomovou práci Petry Černé na téma „Rodinná mediace“.

Předložená diplomová práce má odpovídající rozsah a je rozdělena standardním způsobem na část teoretickou, která výrazně převažuje rozsahem i kvalitou, a vlastní výzkum. Téma je s ohledem na profesní zaměření autorky vhodné a rozhodně patří mezi aktuální, dosud málo zpracované oblasti. Základem je hledání přístupu k porozvodovému uspořádání rodiny, které by eliminovalo zbytečné konflikty a kompliance, a mediace je službou, která by k tomuto cíli mohla přispět.

Kapitoly zařazené do teoretické části práce na sebe logicky navazují a umožňují čtenáři, aby se s danou problematikou seznamoval postupně. Autorka zařazuje do textu informaci o porozvodovém uspořádání péče o nezletilé děti, více pozornosti věnuje střídavé péči, která je relativně novou variantou. Pozitivně lze hodnotit, že se snaží být objektivní a všímá si jak pozitivních, tak negativních aspektů tohoto řešení. Zařazení subkapitoly o negativním působení rodičovských konfliktů na dítě je vhodné, autorka srozumitelně vysvětluje důvod, proč by si dítě mělo udržet pozitivní obraz obou rodičů, nikoliv kvůli nim, ale kvůli udržení vlastního přijatelného sebepojetí. Text logicky doplňuje i charakteristika syndromu zavrženého rodiče.

Str. 10 – Je zbytečné uvádět jaké metody užívá k vyšetření rodičů a dětí soudní znalec, tato informace nesouvisí se základním zaměřením práce.

Zařazení popisu práce sociálního pracovníka a jeho postavení v rozvodovém řízení je vhodné: autorka uvádí přehled činností, které při řešení uvedených problémů provádí sociální pracovník. Text je jasný a srozumitelný. Převažující část teoretického úvodu je věnována mediaci, což je hlavní téma předložené práce. Autorka tento úkol zvládla celkem dobře, postupovala standardním způsobem, definovala pojem mediace, uvedla základní informace o její historii. Upozorňuje na fakt, že mediace v ČR je relativně novým způsobem řešení problémů a informuje o jejím právním zakotvení, organizaci i způsobu fungování. Jedna z kapitol je věnována výhodám mediace, které autorka prezentuje jasně a přehledně, ale o nevýhodách nemluví. Proč? Myslí si, že tato metoda žádné nemá?

Třetí kapitola čtenáře seznamuje se základními principy mediace. Text je přehledný a jasný, čtenář se v něm snadno orientuje. Osobě mediátora věnuje autorka oprávněně velkou pozornost. Vymezuje, kdo jím může být z hlediska profese a jaké by měl mít tento člověk osobnostní předpoklady. Práce mediátora by se měla řídit etickým kodexem, autorka si uvědomuje, že jde o činnost, která je velmi citlivá a snadno zde může dojít k nejrůznějším komplikacím. Potřebnou pozornost věnuje i analýze mediačního procesu, který má několik jasně definovatelných fází, lišících se ve svých požadavcích i rizicích. Získání důvěry klientů je samozřejmě nebytným předpokladem. Je nutné, aby tito lidé měli dostatečnou možnost vyjádřit svoje názory, ale jde i o to, aby výměna informací proběhla v klidu a nezablokovala další jednání. Autorka upozorňuje na nutnost vyjádřit klientům porozumění a vytvořit prostor ke spolupráci a tím i k dosažení dohody.

Zařazení popisu technik používaných při mediační práci je vhodné. Autorka je uvádí v přehledném textu, kde je nejenom popisuje, ale vystvětluje i jejich účel. 7. kapitola je spíše doplňková, autorka zde upozorňuje na možnost mediace v rámci rodiny při řešení běžných potíží, na její cíle, rizika i výhody. Text doplňuje ukázkou jednoho moravského projektu, který měl dobré výsledky.

Vlastní výzkum představuje relativně malou část předložené práce. Charakteristika výzkumu obsahuje všechny podstatné části, autorka uvádí, co je jeho cílem, stanovuje si 4 hypotézy,

kteře jsou jasně formulovány a lze je tudíž také snadně potvrdit či odmítnout. Charakteristiku průběhu šetření by bylo vhodné spojit s popisem zkoumaného souboru. Určitém problémem je nízká návratnost dotazníků, která devaluje hodnotu získaných výsledků. Autorka si tento fakt uvědomuje. Volba dotazníkové metody byla pro dané účely vhodná. Analýza a interpretace získaných výsledků má své pozitivní i méně pozitivní aspekty. Výsledky jsou prezentovány v přehledných grafech, což pomůže čtenáři, aby se v problému orientoval. Avšak autorka získané výsledky dále příliš neanalyzuje, i když na druhé straně je fakt, že otázky, byly formulovány tak, že odpovědi příliš rozebírat nelze, jsou skutečně dost jednoznačné a spíše popisné než hodnotící. Zajímavé jsou výsledky získané s pomocí otázek č. 7 a 8. Názory sociálních pracovníků mohou vysvětlit i aktuální míru využívání mediace. Hypotézy byly v té podobě, jak je autorka formulovala, vesměs potvrzeny.

Shrnutí: autorka si uvědomuje, že malá návratnost dotazníků mohla ovlivnit kvalitu získaných výsledků. Její výzkum lze tedy chápat spíše jako určitou sondu. Kapitola č. 9 se jeví jako doplněk, které s předcházejícím textem souvisí jen s ohledem na hlavní téma. Tento text není zpracován příliš dobře, bylo by vhodnější zahrnout přesná vyjádření oslovených mediátorek. Zobecnění vycházející z pouhých dvou rozhovorů nemá příliš velký smysl. Závěrem autorka shrnuje celkové výsledky své práce a vyjadřuje se i k předpokládanému významu své práce, nabízí i další doporučení. Závěr je zpracován pěkně a zahrnuje vše, co má být jeho obsahem.

Práce má všechny formální náležitosti, použitá literatura je přijatelná, přílohy jsou účelně zvolené. Avšak je natolik nepozorná, že neuvedla správně ani tituly své vedoucí práce.

Předložený text splňuje požadavky kladené na diplomové práce a přes drobné výhrady ji lze doporučit k obhajobě. Navrhovaná klasifikace: velmi dobře.

V Praze dne 1. 8. 2010

Prof. PhDr. RNDr. M. Vágnerová, CSc.

